

SZÖVEG –
MIRTSE ÁRON

SOROZAT –
VADÁLLATOK KÖZELRŐL

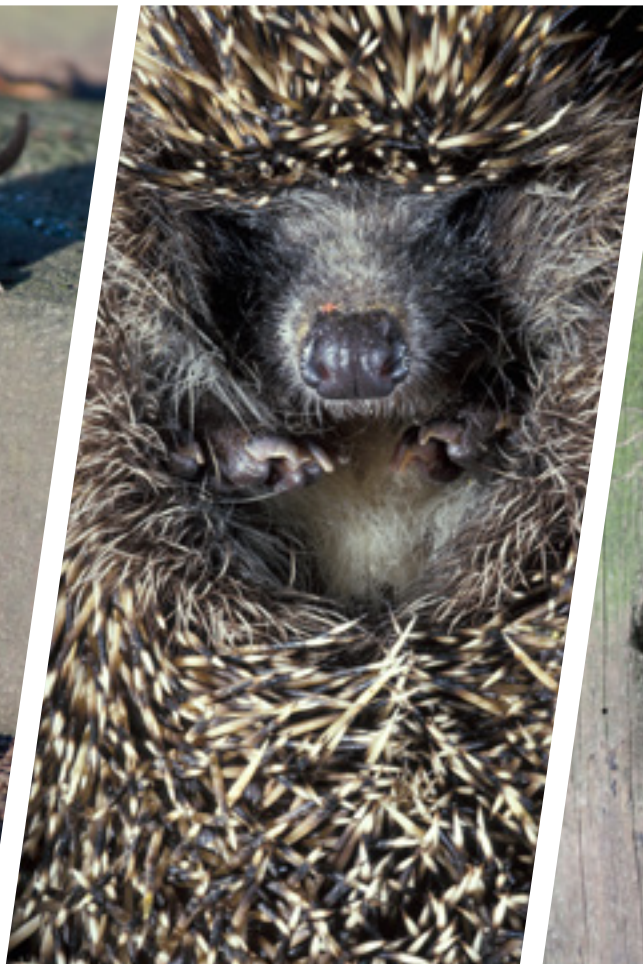
A VÁROSI ÉJ ÁLLATAI

Betondzsungel, körengeteg – e szavakkal szoktuk illetni városainkat, és sajnálkozva gondolunk arra, hogy ebben a természetellenes környezetben nincs már hely az élővilág számára. Ám az állatok másképp gondolják: szép lassan visszafoglalják az életteret, amelyből kiszorultak, és itt élnek közöttünk, még ha nem is mindig vesszük észre őket.

- ◆ Évről évre előfordul – az idén is volt példa rá –, hogy a Budapesti Állatkert munkatársai vaddisznót hajkurásznak a főváros utcáin, nemrégiben pedig egy rókára bukkantak egy belvárosi kórház egyik kórtermében. A ravaszdiak egyre inkább elvesztik gátlásaikat az emberrel szemben, kultúrákötetvé válnak, és olykor a kukák közt kutatnak hulladék után, vagy rájárnak a macskáknak kitett élelemre. Hogy nem kerülnek gyakrabban a szemünk elé, az csak azért van, mert éjszaka indulnak portyázni, amikor mi alszunk. Persze nemcsak ők vannak így ezzel, hanem más állatok is: meghökkenénk, ha látnánk, micsoda élet indul be a lakóhelyünkön alkonyat után, amikor mi már álomra hajtottuk a fejünket.

ÚJRA ITT A PATKÁNY!

Budapest hosszú időn át büszkén vallotta magát patkánymentes városnak, mára azonban ennek az illúziója is szertefoszlott. Mondják, hogy a rendkívül szívós és alkalmazkodóképes rágszálók ellenállóvá váltak a patkányméreggel szemben; hogy a hír igaz-e, nem tudni, de az tény, hogy az utóbbi években látványosan megemelkedett a számuk, és mintha nem is igen törődnének az ember jelenlétével, teljes lelki nyugalomban jönnek-mennek a sötétben. A vándorpatkány az ember közreműködésével vált vándorrá, a saját lábán nagy utakat megtenni valószínűleg sosem vállalkozott volna, de hajóra szállva meghódította szinte az egész világot. Tömérdek kártétele mellett egy jócselekedet is a számlájára írható: ahol megtelepedett, onnan kiszorította a házi patkányt, annak pestist terjesztő bolháival együtt.

NYEST A KŐRENGETEGBEN

Már évtizedekkel ezelőtt visszatért a városokba a nyest is. E menyétféle kisragadozó angol és német nevében szerepel a stone, illetve Stein, azaz „kő” szó, jelezve, hogy sziklás területeken érzi igazán otthon magát – talán ezért nincs ellenére a kőrengeteg sem, annyira, hogy a vadonból szinte teljesen áttelepült az ember közelébe. Éjfél után a parkolóban az autók alá besurruló árnyát akár macskának is nézhetnénk, ám a farka rövidebb, de bozontosabb, és kissé felpúposított háttal, hullámzó mozgással halad. A padláson olykor hatalmas zajt csap, az autósok pedig rettegnek tőle, mert a frissen leparkolt gépkocsik még meleg motorháza ellenállhatatlanul vonzza, és megmagyarázhatatlan késztetést érez az elektromos vezetékek szétrágására. Csökkenti a kártételét, ha az autót nem hagyjuk magára addig, amíg ki nem hűlt a motor, és az is, ha kutyaszőrt helyezünk a motorházba, bízva abban, hogy az ellenség szaga távol tartja a betolakodót.

AHOL A SÜN NEM ÉL MEG...

A nyestet nem könnyű megpillantani, a sünbe azonban olykor szinte belebotlik az ember, ha alkonyat után megy haza. Ez a közismert és közkedvelt rovarevő bárhol megtelepszik a lakott területen is, ahol egy kis parkot, útszéli bozótost talál, így egyfajta „indikátora” az élhető környezetnek: az a város, ahol a sün nem él meg, az embernek is túl sivár életteret nyújt. Tüskés barátunk is gyakorta rájár a macskáknak kített eledelre, olykor egy tányérból csemegézik a círmossal. Nem is nagyon zavartatja magát, ha találkozunk vele: bízik szúrós védőfelszerelésében. A tüskék azonban nem védik meg a közúti forgalom veszélyeitől: rendszeresen látható elütve az aszfalton.

MIT ESZIK A BAGOLY?

Az éjszaka tollas vadászaival, a baglyokkal főleg a kertvárosokban találkozhatunk, de a nagyobb parkokban, akár a Margit-szigeten is hallhatjuk rikoltásukat (legtöbbjük a közhiedelemmel szemben nem huhog). Leggyakrabban a macskabagoly fordul elő az emberi környezetben, de a kuvik sem ritka, a téli időszakban pedig az erdei fülesbaglyok töltik nappali pihenőjüket olykor csapatostul egy-egy nagyobb fenyőfán. Az ilyen fák alatt nagy számban lehet találni bagolyköpeteket, a táplálékul szolgáló állatok emészthetetlen részeit (szőr, csont) a bagoly kis gombócok formájában felöklendezi. A köpetek tartalmának vizsgálata már Herman Ottó előtt is világossá tette a XIX. század végén, hogy a baglyok főként rágcsálókat fogyasztanak, tehát az ember szempontjából hasznos madarak, noha sok félelem és sötét babona övezi őket.

A GERINCSEK MELLETT PERSZE SZÁMOS GERINCTELEN ÁLLATOT IS REJT A VÁROSI ÉJSZAKA. LEGNAGYOBB SIKERREL A PINCÉKBEN, VÍZÓRAAKNÁKBAN KERESHETJÜK ŐKET, Ahol könnyen csapdába kerülhetnek, és nem tudnak kijutni.

AZ ÍZELTLÁBÚAKON KÍVÜL A MEZTELENCSIGÁKAT IS CSAPATOSTUL KELTI ÉLETRE AZ ÉJSZAKA: ÖSSZESEREGLENEK BÁRMI EHEŐ DOLOG KÖRÜL, LEGVEN AZ MACSKAELEDEL, ÉTELMARADÉK VAGY ÁZOTT KARTONPAPÍR.

AZ APRÓ ÁSZKÁKAT ÉS A GÖMBSOKLÁBÚAKAT KÖNNYEN ÖSSZETÉVESZTHETJÜK, MIVEL MINDKETTŐ PARÁNYI GOLYÓVÁ GÖMBÖLYÖDIK ÖSSZE, HA MEGZAVARJÁK, ÁM AZ ELŐBBIK VALÓJÁBAN SZÁRAZFÖLDI ÉLETMÓDOT FOLYTATÓ RÁKOK, AZ UTÓBBIAK EZZEL SZEMBEN AZ IKERSZELVÉNYESEK KÖZÉ TARTOZNAK, VAGYIS AZ EZERLÁBÚAK ROKONAI. VÁROSI PINCÉKBEN IS SŰRŰN FELBUKKAN

LEGTERMETESEBB FUTÓBOGARUNK,
A KOROMFEKETE BŐRFUTRINKA: RAGADOZÓ BOGÁR, AMELY MEGFOGÁSKOR KELLEMETLEN SZAGÚ VÁLADÉKOT BOCSÁT KI.

SEJ, HAJ, DENEVÉR!

Hasonló a helyzet a denevérekkel: érthetetlennek tűnik az ember irtózása tőlük, hiszen az európai fajok kizárólag rovarevők, így éppen az embernek kellemetlenkedő ízeltlábúakat tizedelik. A denevérek hihetetlen apró réseken is képesek keresztülpréselni magukat, így évtizedekkel ezelőtt felfedezték maguknak búvóhelyként a panelházak hézagait, illetve a redőnytököket. Megjelenésüknek inkább örülni kellene, s mivel védettek, elpusztítani nem is szabad őket, sokszor mégis kilakoltatják őket, a panelfelújítások következtében pedig sorra meg is szűnnek a számukra alkalmas rések. Hogy helyette hol találunk majd biztonságos tanyát, még nem tudni, de kár lenne, ha eltűnnének a városokból az éjszaka csapongó, ártalmatlan „kísérteti”. ♦